

# Redogörelse till riksdagen 1990/91:3

Från Sveriges delegation vid  
Europarådets parlamentariska  
(rådgivande) församling



Redog.  
1990/91:3

---

Riksdagens europarådsdelegation överlämnar bifogade redogörelse för de församlingsmöten som ägt rum under tiden maj 1989—januari 1990 (församlingens 41:a session). Till redogörelsen är fogad en förteckning över församlingens samtliga rekommendationer, resolutioner och andra beslut under samma tidrymd.

Stockholm den 1 november 1990

På delegationens vägnar

*Stig Alemyr*

*Thomas Hörberg*

# Redogörelse från riksdagens europarådsdelegation avseende tiden maj 1989—februari 1990 (41:a sessionen)

## 1. Allmänt om församlingens arbete

Europarådets parlamentariska (rådgivande) församlings 41:a session var fördelad på fyra delsessioner, vilka samtliga hölls i Strasbourg. De ägde rum under tiden 8—12 maj 1989, 3—7 juli 1989, 21—29 september 1989 samt 29 januari—2 februari 1990.

Den svenske riksdagsledamoten och medlemmen av europarådsdelegationen Anders Björck valdes till församlingens president.

Till Europarådets generalsekreterare för en femårsperiod, räknat från den 1 juni 1989, valdes Catherine Lalumière, Frankrike.

Vid den andra delsessionen talade Sovjetunionens president Gorbatsjov inför församlingen, varvid han belyste olika aspekter på det "gemensamma europeiska huset" ("the Common European Home").

Under den tredje delsessionen hölls anföranden av bl.a. Europarådets nyvalda generalsekreterare Catherine Lalumière, Norges utrikesminister, tillika ordförande i Europarådets ministerkommitté, Thorvald Stoltenberg, Islands utrikesminister, tillika ordförande i EFTA:s råd, Jon Baldvin Hannibalsson, ordföranden i EG-kommissionen Jacques Delors, Turkiets premiärminister Turgut Özal samt OECD:s generalsekreterare Jean-Claude Paye.

Vid denna delsession deltog för första gången delegationer från Jugoslavien, Polen, Sovjetunionen och Ungern som speciella gäster.

Också vid den fjärde och sista delsessionen hölls anföranden och besvarades frågor av ett antal särskilt inbjudna personer. Däribland märktes Ungerns premiärminister Miklos Nemeth, Polens premiärminister Tadeusz Mazowiecki, Cyperns president Georges Vassiliou och Sveriges kommunikationsminister, tillika ordförande i the Council of the European Conference of Ministers of Transport (ECMT), Georg Andersson. Vidare framträdde ordföranden i Europarådets ministerråd, Portugals utrikesminister Joao de Deus Pinhero, inför församlingen.

## 2. Den svenska representationen

Inför den 41:a sessionen anmälde riksdagen följande valda ombud och suppleanter till församlingen och dess organ.

### Ombud

1. Stig Alemyr (s), delegationens ordförande
2. Anders Björck (m), delegationens vice ordförande
3. Evert Svensson (s)
4. Doris Håvik (s)

### Suppleanter

Ombuden och suppleanterna är fördelade på församlingens 14 utskott, vilka sammanträder i samband med församlingens plenarmöten men också mellan dessa. I utskotten bereds ärenden som församlingen har att besluta om. Baserat på utskottens betänkanden och förslag antar församlingen rekommendationer till ministerkommittén, resolutioner, yttranden och direktiv. Ett av utskotten, det ständiga utskottet, har fullmakt att besluta på församlingens vägnar under de perioder då församlingen ej sammanträder i plenum.

De svenska ombuden och suppleanterna har under den 41:a sessionen varit fördelade på församlingens utskott på sätt som anges nedan. Till följd av Anders Björcks val till församlingens president förändrades utskottsfördelningen efter den första delsessionen.

|                                         | Ordinarie      | Suppleanter  |
|-----------------------------------------|----------------|--------------|
| Ständiga utskottet                      | Alemyr         | Håvik        |
|                                         | Tarschys       | Björck       |
|                                         | fr.o.m. 890926 |              |
|                                         | Alemyr         | Håvik        |
|                                         | Björck         | Tarschys     |
| Politiska utskottet                     | Alemyr         | S Gustafsson |
|                                         | Björck         | Tarschys     |
|                                         | fr.o.m. 890926 |              |
|                                         | Alemyr         | S Gustafsson |
|                                         | Tarschys       | af Ugglas    |
| Utskottet för ekonomi<br>och utveckling | Svensson       | Håvik        |
|                                         | af Ugglas      | Björck       |
|                                         | fr.o.m. 890926 |              |
|                                         | Svensson       | Håvik        |
|                                         | af Ugglas      | Ekman        |
| Social- och hälsovårds-<br>utskottet    | Håvik          | Persson      |
|                                         | Haglund        | Tarschys     |
| Juridiska utskottet                     | S Gustafsson   | Håvik        |
|                                         | Ekman          | af Ugglas    |

|                                                                                  | Ordinarie                           | Suppleanter                  |
|----------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------|
| Kultur- och utbildnings-<br>utskottet                                            | L Gustafsson<br>Haglund             | Svensson<br>Johansson        |
| Utskottet för vetenskap<br>och teknologi                                         | Svensson<br>Johansson               | L Gustafsson<br>Ekman        |
| Utskottet för miljö,<br>regionplanering och<br>kommunala frågor                  | Alemyr<br>Johansson                 | S Gustafsson<br>Ekman        |
| Utskottet för befolknings-<br>och flyktingfrågor                                 | Persson<br>Ekman                    | Svensson<br>Johansson        |
| Utskottet för procedurfrågor                                                     | S Gustafsson                        | af Ugglas                    |
| Jordbruksutskottet                                                               | Håvik                               | af Ugglas                    |
| Utskottet för förbindelser<br>med europeiska icke-med-<br>lemsländer             | Tarschys                            | Persson                      |
| Utskottet för förbindelser<br>med de nationella parla-<br>menten och allmänheten | Björck<br>fr.o.m. 890926<br>Haglund | L Gustafsson<br>L Gustafsson |
| Budgetutskottet                                                                  | Persson                             | Haglund                      |

Under sessionen var Anders Björck, i egenskap av församlingens president, ordförande i församlingens byrå och ständiga utskott samt i det med ministerrådet gemensamma utskottet. Anders Björck var dessutom, i sin egenskap av medlem i församlingens byrå, ledamot av ad hoc-kommittén för relationer med Östeuropa. Kerstin Ekman var vice ordförande i juridiska utskottet (Margaretha af Ugglas suppleant) och Stig Gustafsson var vice ordförande i utskottet för procedurfrågor (Margaretha af Ugglas suppleant).

Flertalet utskott har tillsatt underutskott, vilka i många fall är tämligen permanenta år från år, medan andra kan utses med anledning av en särskild fråga. Följande svenska ledamöter har under verksamhetsperioden eller del därav varit ledamöter och suppleanter av dylika utskott:

Stig Alemyr av politiska utskottets underutskott för läget i Mellanöstern (Stig Gustafsson suppleant) samt av underutskottet för förbindelser med Förenta Staterna. Stig Gustafsson av politiska utskottets underutskott för bekämpande av terrorism. Margaretha af Ugglas av utskottets för ekonomi och utveckling underutskott för förbindelser med internationella organisationer. Evert Svensson av samma utskotts underutskott för Europas roll i nord-syd-frågor. Doris Håvik i social- och hälsovårdsutskottets underutskott för den europeiska sociala stadgan (Anita Persson suppleant). Ann-Cathrine Haglund av samma utskotts underutskott för familjefrågor, hälsa och bioetik (Daniel Tar-

schys suppleant) och Daniel Tarschys av utskottets underutskott för arbetsmarknadsfrågor (Doris Håvik suppleant). Kerstin Ekman av juridiska utskottets underutskott för mänskliga rättigheter (Stig Gustafsson suppleant), Doris Håvik av utskottets underutskott för narkotika och Stig Gustafsson av utskottets underutskott för Chile. Ann-Cathrine Haglund av kultur- och utbildningsutskottets underutskott för det europeiska arkitektur- och konstarvet och Lars Gustafsson av utskottets underutskott för universitetsfrågor. Olof Johansson av utskottets för vetenskap och teknologi underutskott för teknologi samt av utskottets underutskott för vetenskap. Stig Alemyr av utskottets för miljö, regionplanering och kommunala frågor underutskott för Europapriset (Olof Johansson suppleant), Olof Johansson av utskottets underutskott för miljön (Stig Gustafsson suppleant), Stig Gustafsson av utskottets underutskott för regionplanering och Kerstin Ekman av utskottets underutskott för kommunala och regionala myndigheter. Kerstin Ekman av utskottets för befolknings- och flyktingfrågor underutskott för migration samt Anita Persson av dels dess underutskott för flyktingar, dels dess underutskott för demografi. Doris Håvik, som suppleant för den isländske ledamoten Kjartan Johannsson, av jordbruksutskottets underutskott för fiske. Anita Persson av budgetutskottets underutskott för den europeiska civilförvaltningen (Ann-Cathrine Haglund suppleant).

### 3. Politiska frågor

Med tillämnande av s.k. brådskande förfarande ("urgent procedure") behandlades vid majsessionen frågan om *särskild gäststatus* för en rad central- och östeuropeiska stater. Församlingen beslöt att dylik status skulle medgivas Jugoslavien, Polen, Sovjetunionen och Ungern (dok. 6036; res 917).

Också med tillämnande av s.k. brådskande förfarande debatterades vid samma session *situationen i Libanon* (dok. 6049; res. 918; dok. 6051; direktiv 446).

Vid denna session debatterade församlingen även frågan om *iranska hot mot medborgare från västländerna*.

Sommarsessionen dominerades, förutom av det ovan nämnda *anförandet av president Gorbatjov*, av en *debatt om aktuella öst—västrelationer i Europa*. Daniel Tarschys deltog i debatten och framhöll bl.a. vikten av att delegationerna från de östeuropeiska stater som fått gäststatus i Europarådet fick en integrerad roll i rådets arbete.

Under septembersessionen diskuterades, mot bakgrund av en rapport från politiska utskottet (dok. 6116), *utsikterna för fred i Mellanöstern* (res. 923). I debatten väddade Evert Svensson till Israel att inleda förhandlingar med palestinierna.

På basis av en rapport från politiska utskottet (dok. 6117) debatterade församlingen *Europarådets allmänna policy och öst—västsamarbetet fram till sekelskiftet* (rek. 1112). I samband därmed behandlades även

frågan om *återgång till demokrati i Chile* (dok. 6128; direktiv 449). Också frågan om *Europarådets informationspolicy* behandlades (dok. 6102; rek 1113 och direktiv 450).

Med utgångspunkt i en rapport från politiska utskottet (dok. 6115) och ett yttrande från utskottet för ekonomi och utveckling (dok. 6094) behandlade församlingen under septembersessionen också frågan om *vapenhandel och mänskliga rättigheter* (res. 928). I debatten betonade Evert Svensson bl.a. att de s.k. spin-off effekterna av militärteknologin överskattats. Han framhöll också att Sverige som enda land hittills, efter framläggandet av Inga Thorssons rapport i FN, presenterat en nationell studie om conversion-frågan.

Vid församlingens sista delsession debatterades *situationen i Central- och Östeuropa* (dok. 6168; rek. 1120). Margaretha af Ugglas underströk bl.a. vikten av att Europarådets medlemsstater stödde utvecklingen mot pluralistisk demokrati, mänskliga rättigheter och marknadsekonomi i Östeuropa. Speciellt riktade hon uppmärksamheten mot utvecklingen i Balticum.

Som tidigare nämnts framträdde en rad ledande politiker inför församlingen under dess 41:a session. Vid den fjärde delsessionen gällde detta bl.a. Ungerns premiärminister Nemeth, Polens premiärminister Mazowiecki och Cyperns president Vassiliou. Stig Alemyr tillfrågade den sistnämnde om den turkiska befolkningens på norra Cypern ställning i fall av återförening av öns båda delar.

#### 4. Ekonomiska frågor

Under den tredje delsessionen debatterades, mot bakgrund av en rapport från utskottet för ekonomi och utveckling (dok. 6095) och under medverkan av ordföranden i EFTA:s råd, den isländske utrikesministern Jon Baldvin Hannibalsson, *verksamheten inom EFTA* (res. 924, röstförklaring från Stig Alemyr). Vid frågestunden med utrikesminister Hannibalsson bad Evert Svensson om att få den sociala dimensionen i relationerna mellan EFTA och EG ytterligare belyst.

Vid denna session diskuterades vidare en rapport från samma utskott om en rad *sydeuropeiska staters integrerande i den europeiska ekonomiska sfären*, EES (dok. 6096; res. 925).

Under septembersessionen ägde även den årligen återkommande *OECD-debatten* rum (dokk. 6114, 6118 m.fl.; rek. 1115 och res. 930). I denna deltog, förutom delegationer från Europarådets medlemsstater, även delegationer från Australien, Canada, Japan, Jugoslavien och Nya Zeeland. I debatten belyste Evert Svensson bl.a. OECD:s roll och ansvar i förhållande till utvecklingsländerna. Lars Gustafsson tog i ett inlägg upp frågan om universitetens finansiering samt Europarådets och OECD:s roll i sammanhanget.

Frågan om *trängsel på europeiska flygplatser och i europeiskt luft- rum* behandlades av församlingen vid den fjärde delsessionen (dok. 6163; res. 939).

Vid majmötet debatterade församlingen den *europiska sociala stadgan* och dess framtid (dokk. 6030 och 6031) och antog därvid en rekommendation (1107) och en resolution (915).

Under höstmötet behandlade församlingen, mot bakgrund av en rapport från social- och hälsovårdsutskottet (dok. 6088), frågan om *garanterad minimiinkomst* (föreslagen rekommendation antogs ej).

## 6. Juridiska frågor

Församlingen debatterade under tredje delsessionen *flyktingar från Central- och Östeuropa* ur ett MR-perspektiv. Under denna session behandlades även *situationen för minoriteterna i Rumänien* (dok. 6105; rek. 1114) och *situationen för den etniska och muslimska minoriteten i Bulgarien* (dok. 6106; res. 927).

Vid denna delsession presenterades, efter behandling i juridiska utskottet (dok. 6104; rek. 1116), en rapport om *AIDS och mänskliga rättigheter*. Rapportörens, Stig Gustafsson, huvudperspektiv var, att strategin för att hejda och ytterst utrota HIV-viruset och sjukdomen AIDS måste formuleras inom ramen för gällande MR-normer.

I omedelbar anslutning till debatten om AIDS och mänskliga rättigheter behandlade församlingen också frågan om *förhållandena för transsexuella* (dok. 6100; rek. 1117).

Kerstin Ekman var rapportör och företrädde juridiska utskottet då församlingen vid sin fjärde delsession behandlade *barnens rätt* (dok. 6142 och 6150; rek. 1121). I debatten deltog från svensk sida vidare Ann-Cathrine Haglund. Hon framhöll bl.a. att man inte kan diskutera barnens rätt utan att komma in på frågan om föräldrarnas ansvar och familjens roll.

## 7. Kultur och utbildning

Församlingen diskuterade under första delsessionen *överflödiga religiösa byggnader* och antog en resolution därom (dok. 6032; res. 916).

Under septembersessionen behandlade församlingen, mot bakgrund av en rapport från kultur- och utbildningsutskottet (dok. 6113), frågan om *en europeisk dimension i utbildningen* (rek. 1111).

## 8. Vetenskap, teknologi, miljö och kommunala myndigheter

Församlingen behandlade under majsessionen olika aspekter av *regional planering i Europa* (dokk. 6033-6034; rek. 1108).

Under hösts-sessionen debatterades *klimatförändringar och ozonlagret* på grundval av en rapport från utskottet för vetenskap och teknologi (dok. 6110) och efter hörande av utskottet för miljövard, regionplanering och kommunala frågor (dok. 5940). Efter vissa förändringar antogs det i dokument 6110 framlagda föreslaget (res. 926).

*Telekommunikationernas betydelse för Europa* behandlades under församlingens fjärde delsession (dok. 6151; res. 937).

## 9. Befolknings- och flyktingfrågor

Redog. 1990/91:3

Vid majmötet höll FN:s flyktingkommissarie Jean-Pierre Hocké ett anförande inför församlingen samt besvarade frågor. I anslutning här- till antogs en rekommendation rörande *UNHCR:s verksamhet* under 1987 (dok. 6038). Församlingen behandlade också frågan om motta- gandet i Västtyskland av etniska *tyskar från Östeuropa* mot bakgrund av en rapport från utskottet för befolknings- och flyktingfrågor (dok. 6039).

Under septembersessionen behandlade församlingen, mot bakgrund av en rapport från utskottet för befolknings- och flyktingfrågor (dok. 6111), frågan om *chilenska flyktingars återvändande till Chile* (res. 922). I debatten redogjorde Anita Persson för svenska erfa- renheter och åtgärder på området.

Vid församlingens sista delsession debatterades frågan om *flyktingar från Central- och Östeuropa* (dok. 6167; rek. 1120) samt *situationen för de libanesiska civilpersoner som flytt från sitt land* (dok. 6155; res. 940).

## 10. Jordbruksfrågor

Frågan om *skövling av regnskogarna* debatterades vid majsessionen mot bakgrund av en rapport från jordbruksutskottet (dok. 6037; res. 919).

Församlingen behandlade, mot bakgrund av en rapport från jord- bruksutskottet (dok. 6093), under sitt möte i september frågan om *valfångstens framtid* (res. 929).

Under den sista delsessionen behandlade församlingen, mot bak- grund av en rapport från jordbruksutskottet (dok. 6159 och 6162; res. 936), *konsekvenserna av "set-aside"- program inom jordbruket* ("set-asi- de" avser bidrag för inkomststöd i samband med produktionsminsk- ning).

Vid denna delsession diskuterade församlingen också möjligheterna av en *ökad aktivering av landsbygden med hjälp av informations- teknologi* (dok. 6160; rek. 1122).

## Rekommendationer

Redog. 1990/91:3  
Bilaga

### Nr

- 1103 om Europarådets framtida roll i uppbyggandet av Europa
- 1104 om dans
- 1105 om den 25:e rapporten om aktiviteter inom Förenta Nationernas Flyktingråd (UNHCR) (1987)
- 1106 om flyktingars och från Central- och Östeuropa återvändande tyskers mottagande och bosättning i Förbundsrepubliken Tyskland
- 1107 om den europeiska sociala stadgans framtida roll
- 1108 om tjugo år av regional planering i Europa
- 1109 om bulgariska flyktingars situation i Turkiet
- 1110 om distansundervisning
- 1111 om den europeiska dimensionen på utbildning
- 1112 om öst-västligt samarbete vid 1900-talets slut (Europarådets allmänna handlingsprogram)
- 1113 om Europarådets informationspolitik
- 1114 om minoriteters situation i Rumänien
- 1115 om gränsöverskridande transport av giftigt avfall
- 1116 om AIDS och mänskliga rättigheter
- 1117 om transsexuella personers villkor
- 1118 om nyligen inträffade händelser i Östtyskland
- 1119 om situationen i centrala och östra Europa
- 1120 om flyktingar från länder i centrala och östra Europa
- 1121 om barns rättigheter
- 1122 om ökad aktivering av landsbygden med hjälp av informationsteknik

## Resolutioner

### Nr

- 913 om utökandet av antalet vice ordförande i församlingen från tretton till fjorton
- 914 som svar på det mellanstatliga utskottets för migration (ICM) 25:e aktivitetsrapport (1 januari 1986-31 december 1987)
- 915 om den europeiska sociala stadgans framtida roll
- 916 om överflödiga religiösa byggnader
- 917 om speciellt gäststatus vid den parlamentariska församlingen
- 918 om situationen i Libanon
- 919 om skövlingen av regnskogar - orsaker och botemedel
- 920 om speciellt gäststatus vid den parlamentariska församlingen (tillägg till församlingens stadgar)
- 921 om Internationella Röda korsets aktiviteter (ICRC) (1987-88)

- 922 om återvändandet av chilensare i exil
- 923 om utsikterna för fred i Mellanöstern
- 924 som svar på den 27:e och 28:e årliga rapporten (1987 och 1988) om aktiviteterna inom EFTA
- 925 om utvidgandet mot söder av det "Ekonomiska Europa" och integrerandet av Cypern, Malta, Turkiet och Jugoslavien i det europeiska ekonomiska samarbetet
- 926 om faran av klimatförändringar och skyddandet av ozonlagret
- 927 om läget för den etniska och muslimska minoriteten i Bulgarien
- 928 om försäljning av vapen och mänskliga rättigheter
- 929 om valfångstens framtid
- 930 som svar på Organisationens för ekonomisk samverkan och utveckling (OECD) aktivitetsrapport för 1988
- 931 om Europarådets sociala stadga och Europeiska gemenskapens möjliga anslutning till densamma
- 932 om sammansättningen av nationella delegationer (Ändring av Regel nr 6 i församlingens procedurregler)
- 933 om tidsgräns för bordläggning av ändringsförslag
- 934 om översikt av ordningen i procedurreglerna gällande underutskott
- 935 om gräshoppsinvasioner i Afrika
- 936 om konsekvenserna av set-aside program i jordbruket i glesbygd
- 937 om telekommunikationer; implikationerna för Europa
- 938 om svar på Europeiska Transportministrarnas (ECMT) 34:e och 35:e årliga rapporter (1987 och 1988)
- 939 om den ökande trafikstockningen på Europas flygplatser och luftrum
- 940 om situationen för libanesisk civilbefolkning på flykt från landet

#### Direktiv

##### Nr

- 445 om flyktingar från länder i centrala och östra Europa
- 446 om situationen för Libanons civilbefolkning
- 447 om församlingens budgetprioriteringar
- 448 om skydd för icke-rökare i Europarådet
- 449 om återgång till demokrati i Chile
- 450 om ökning av inflytandet av Europarådets parlamentariska församlings aktiviteter
- 451 om senare tidens händelser i Östtyskland

Yttranden

Redog. 1990/91:3  
Bilaga

Nr

- 145 om tillämpningen av den europeiska sociala stadgan
- 146 om Europarådets räkenskaper och budget för 1987, 1989 och 1990
- 147 om programbudgeten för parlamentariska församlingens driftkostnader 1990
- 148 om texter antagna vid Europarådets 24:e konferens angående lokala och regionala myndigheter i Europa (CLRAE) (Strasbourg 7-9 mars 1989)

## Innehållsförteckning

|                                                            |   |
|------------------------------------------------------------|---|
| 1. Allmänt om församlingens arbete .....                   | 2 |
| 2. Den svenska representationen .....                      | 2 |
| 3. Politiska frågor .....                                  | 5 |
| 4. Ekonomiska frågor .....                                 | 6 |
| 5. Sociala frågor och hälsovård .....                      | 7 |
| 6. Juridiska frågor .....                                  | 7 |
| 7. Kultur och utbildning .....                             | 7 |
| 8. Vetenskap, teknologi, miljö och kommunala myndigheter . | 7 |
| 9. Befolknings- och flyktingfrågor .....                   | 8 |
| 10. Jordbruksfrågor .....                                  | 8 |
| Bilaga: Förteckning över församlingens beslut .....        | 9 |

Redog. 1990/91:3